

[Indenrigsministeren.]
 har savnet, at man gennem en kommitteret i Direktionen for Kryolitmine- og Handels-Selskabet og gennem den autoriserede Revisors Adgang til paa Statens Vegne at føre Kontrol med alle Forhold kan faa virkeligt Indblik i hele denne Virksomhed baade i teknisk og merkantil Henseende og derigennem ogsaa faa en klar Oversigt over de Muligheder, som der maatte være for en yderligere Profit for Staten af denne Produktion. Det følger af sig selv, at uanset hvad Indenrigsministeren til det givne Tidspunkt maatte hedde, er det hans Pligt, som han utvivlsomt heller ikke sidder overhørig, at drage Omsorg for, at enhver Mulighed for at sikre Staten den størst mulige Kvote af den Gevinst, der her foreligger, ogsaa virkelig bliver benyttet.

Jeg har, som sagt, ikke stor Anledning til i øvrigt at komme ind paa den Strid, der i Sommer stod i Pressen om denne Sag. Det ærede Medlem Hr. Hauge udtalte, at han mente, at den Artikel i det norske Blad „Nationen“, som var Udgangspunkt for denne Bladpolemik, var, i det mindste hvad Talmaterialet angik, af fantasifuld Art; de Tal, der der fandtes, var Fantasisital. Jeg kan ikke her unnlade at udtale, at heller ikke jeg mener, at de Tal, hvorpaa „Nationen“ byggede sin Artikel, paa nogen Maade kunde holde for en kritisk Under-søgelse.

Jeg har haft forskellige Talrækker med Hensyn til Kryolitpriser liggende for mig, Talrækker fra den ene Parts Side, nemlig den Part, Øresunds kemiske Fabrikker, hvor man besad det Materiale, der skulde til for at finde de virkelige Pristal, og tillige fra andre, som af levende Interesse for hele dette Spørgsmaal har foretaget omfattende Undersøgelser og ad den Vej faaet et Talmateriale frem. Jeg skal om disse Talmaterialer sige, at medens jeg ikke nærer Tvivl om, at de fra en Side, som staar udenfor Kryolitfabrikationen og -salget, tilvejebragte Tal sikkert er søgt frem paa ganske objektiv Maade og sikkert ogsaa behandlet loyalt og i god Tro og Tillid til deres Ægthed, saa er der ikke for mig ved de Undersøgelser, jeg har ladet foretage ved autoriseret Revisor af Øresunds kemiske Fabrikker, fremkommet noget som helst, som kunde styrke den Mistanke, som har været fremført om, at de Prisopgivelser, hvorpaa Statens Andel i Kryolit-Overskuddet beregnedes, ikke var i absolut Overensstemmelse med Virkeligheden.

Jeg føler det som min embedsmæssige

Pligt i denne Sal at sige dette, og jeg føler det ogsaa at være min Pligt her at udtale, at de af Øresunds kemiske Fabrikkers administrerende Direktør, Hr. Jarl, givne Oplysninger i Artiklerne i „Jyllandsposten“, saa vidt jeg har kunnet kontrollere det, har været i nøje Overensstemmelse med de faktiske Forhold og med Sandheden. Men jeg beder med det samme bemærket, at hermed har jeg paa ingen mulig Maade villet sige, at i dette Øjeblik faar Staten ved den af det ærede Medlem Hr. Hauge afsluttede Tillægsoverenskomst af 1925 eller ved den af mig afsluttede Overenskomst med „Pennsalt“ af 1928 alt, hvad Staten muligvis kunde have Krav paa som sin Andel i Udnyttelsen af denne Mine, som dog er Statens Ejendom. Men jeg tror, at Staten faar alt det, som man paa det givne Tidspunkt har kunnet sikre den, thi Staten som saadan kan efter min absolutte Overbevisning hverken drive Kryolitfabrikation eller være den ledende ved Salget ud over Verden af Kryolit.

I øvrigt har jeg jo i Forbindelse med hele den Føjde, som førtes i Sommer i Pressen, ogsaa paa „Jyllandsposten“s Opfordring udtalt mig om denne Sag. Jeg ved ikke, om denne Udtalelse er kommet det ærede Medlem for Øje, jeg synes, adskilligt tyder paa, at dette ikke kan være Tilfældet. Hvis det ærede Medlem havde set mine Udtalelser, saa vilde han ikke have kunnet sige, at der, efter at det ærede Medlem Hr. Vanggaards Artikel havde staaet i „Jyllandsposten“, intet var gjort for at faa Mystikken spredt.

Naar nu det ærede Medlem Hr. Hauge fremhæver, at han til Trods for, at Overenskomsten af 1914 løb i 24 Aar, alligevel fandt Anledning til at optage Forhandling med Kryolitmine- og Handels-Selskabet, idet det ærede Medlem, da han blev Indenrigsminister, hurtigt blev klar over, at Mine-selskabet tjente for mange Penge, saa kan jeg ikke lade være med at sige til det ærede Medlem, at det er ikke saa svært at sige saadan nu.

Jeg sad i Aarene forud for det ærede Medlems Overtagelse af Indenrigsministeriet som Leder af dette Ministerium, og jeg kan forsikre det ærede Medlem om, at i de Forhandlinger, jeg havde at føre med Kryolitmine- og Handels-Selskabet i denne Periode, var Ak og Veraab fra Selskabets Side — Beklagelser over de Vanskeligheder, man stod overfor, og de store Udgifter, som Nyanlæg, der vilde være nødvendige i Grønland, vilde foranledige — rigtignok